СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
МЕНЕДЖМЕНТ У ФІЗИЧНІЙ ТЕРАПІЇ ПРИ УРАЖЕННЯХ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ

Спеціальність: **І7 «Терапія та реабілітація»**
Освітньо-професійна програма: **«Фізична терапія»**
Код компонента в освітній програмі: **ОК 9**
Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**
Форма здобуття освіти: **очна (денна)**
Рік навчання: **2**
Семестр(и): **3, 4**
Тип освітнього компонента: **нормативний**
Навчальний рік: **2026-2027**

Обсяг: **8 кредити ECTS (240 год.)**
Навчальні заняття: **лекції, практичні заняття, консультації**
Підсумковий контроль: **іспит**
Пререквізити: **Менеджмент роботи мультидисциплінарної реабілітаційної команди, Фармакологічний супровід у реабілітації**

Кафедра/підрозділ: **кафедра спортивної, фізичної та реабілітаційної медицини, фізичної терапії, ерготерапії,** вул. О. Шпейєра, 4, Філія «Університетська лікарня» ХНМУ, 2-й поверх, праве крило, м. Харків
Керівники освітнього компонента: к.мед.н, доцент Марковська Олена Володимирівна, email: ov.markovska@knmu.edu.ua
к.мед.н., доцент Самойлова Ганна Петрівна, email: hp.samoilova@knmu.edu.ua
Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle): https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=6775

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Курс «Менеджмент у фізичній терапії при ураженнях нервової системи» спрямований на формування у здобувачів освіти системного клінічного мислення та здатності до розробки, реалізації й оцінювання програм фізичної терапії при центральних і периферичних неврологічних ураженнях. Курс охоплює патофізіологію уражень верхнього та нижнього мотонейрона, травми спинного мозку з використанням стандарту ASIA/ISNCSCI, черепно-мозкову травму (ЧМТ), демієлінізуючі захворювання, ураження периферичних нервів, а також принципи тренування моторних навичок, збільшення м'язової сили та кардіо-респіраторного тренування в нейрореабілітації. Особлива увага приділяється доказовій практиці, застосуванню МКФ, стандартизованим шкалам та безпеці втручань.

МЕТА КУРСУ: є формування у здобувачів освіти здатність здійснювати комплексне клінічне обстеження, функціональну діагностику, формулювати реабілітаційний діагноз за МКФ, планувати та реалізовувати індивідуалізовані програми фізичної терапії при ураженнях нервової системи на засадах доказової практики, з урахуванням принципів нейропластичності, безпеки та міждисциплінарної взаємодії.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ: ПРН1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21.

.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем лекцій (8 год.):

1. Вступ. Біопсихосоціальна модель у нейрореабілітації. Використання МКФ у фізичній терапії при ураженні нервової системи.
2. Ураження верхнього та нижнього мотонейрона: клінічні прояви та функціональні наслідки.
3. Основи менеджменту у фізичній терапії при цереброваскулярних захворюваннях.
4. Фізична терапія при черепно-мозковій, мінно-вибуховій травмах.
5. Неврологічна патологія у осіб похилого віку: саркопенія, падіння, комбіновані стани. Фізична терапія в структурі геріатричної допомоги.

6. Планування та реалізація втручань фізичної терапії в паліативній допомозі пацієнтам із неврологічною патологією.

Перелік тем практичних занять(92 год.):

1. Вступ. Біопсихосоціальна модель у нейрореабілітації. Використання МКФ у фізичній терапії при ураженні нервової системи.
2. Ураження верхнього та нижнього мотонейрона: клінічні прояви та функціональні наслідки.
3. Неврологічне обстеження у фізичній терапії: алгоритм, шкали, інтерпретація.
4. Основи менеджменту формування реабілітаційних цілей (SMART), прогнозування та планування програми втручання.
5. Фізична терапія при цереброваскулярних захворюваннях.
6. Фізична терапія при черепно-мозковій, мінно-вибуховій травмах.
7. Фізича терапія при спиномозкових травмах.
8. Фізична терапія при демієлінізуючих захворювання.
9. Фізична терапія при ураженні периферичної нервової системи. Ч1. Наслідки дегенеративно-дистрофічних уражень хребта.
10. Фізична терапія при ураженні периферичної нервової системи. Ч2. Невропатії різного ґенезу.
11. Вроджені та набуті неврологічні порушення у дітей: раннє втручання та сімейно-орієнтований підхід.
12. Фізична терапія в структурі менеджменту больових синдромів.
13. Неврологічна патологія у осіб похилого віку: саркопенія, падіння, комбіновані стани. Фізична терапія в структурі геріатричної допомоги.
14. Фізична терапія в структурі паліативної допомоги. Роль фізичного терапевта у паліативній допомозі при прогресуючих неврологічних захворюваннях.
15. Сучасні технології у фізичній терапії при неврологічних захворюваннях: роботизована терапія, системи підтримки ваги тіла, віртуальна реальність (VR) та телереабілітація.
16. Методи нейромодуляції та функціональної стимуляції у фізичній терапії: функціональна електростимуляція (FES), неінвазивна стимуляція мозку (tDCS, TMS), біологічний зворотний зв’язок (biofeedback).
17. Комплексна фізична терапія при поєднаних ураженнях нервової системи (клінічний кейс-менеджмент).
18. Міждисциплінарний підхід в нейрореабілітації.

Перелік тем самостійної роботи студента (140 год.)

1. Вступ. Біопсихосоціальна модель у нейрореабілітації. Використання МКФ у фізичній терапії при ураженні нервової системи.
2. Ураження верхнього та нижнього мотонейрона: клінічні прояви та функціональні наслідки.
3. Неврологічне обстеження у фізичній терапії: алгоритм, шкали, інтерпретація.
4. Формування реабілітаційних цілей (SMART), прогнозування та планування програми втручання.
5. Фізична терапія при цереброваскулярних захворюваннях.
6. Фізична терапія при черепно-мозковій, мінно-вибуховій травмах.
7. Фізича терапія при спиномозкових травмах.
8. Фізична терапія при демієлінізуючих захворювання.
9. Фізична терапія при ураженні периферичної нервової системи. Ч1. Наслідки дегенеративно-дистрофічних уражень хребта.
10. Фізична терапія при ураженні периферичної нервової системи. Ч2. Невропатії різного ґенезу.
11. Вроджені та набуті неврологічні порушення у дітей: раннє втручання та сімейно-орієнтований підхід.
12. Фізична терапія в структурі менеджменту больових синдромів.

13. Неврологічна патологія у осіб похилого віку: саркопенія, падіння, комбіновані стани. Фізична терапія в структурі геріатричної допомоги.
14. Фізична терапія в структурі паліативної допомоги. Роль фізичного терапевта у паліативній допомозі при прогресуючих неврологічних захворюваннях.
15. Сучасні технології у фізичній терапії при неврологічних захворюваннях: роботизована терапія, системи підтримки ваги тіла, віртуальна реальність (VR) та телереабілітація.
16. Методи нейромодуляції та функціональної стимуляції у фізичній терапії: функціональна електростимуляція (FES), неінвазивна стимуляція мозку (tDCS, TMS), біологічний зворотний зв'язок (biofeedback).
17. Комплексна фізична терапія при поєднаних ураженнях нервової системи (клінічний кейс-менеджмент).
18. Міждисциплінарний підхід в нейрореабілітації.

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: : *онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.*

Методи навчання: *Навчання здійснюється з використанням лекційних занять з мультимедійною підтримкою, практичних занять з демонстрацією обладнання та проведенням процедур, проблемно-орієнтованого навчання (аналіз клінічних випадків), імітаційних та рольових вправ (робота у групах за ролями: фізичного терапевта, пацієнт, асистент), методу проєктів (розробка індивідуального плану фізичної терапії для пацієнта). Використовуються елементи дистанційного навчання з доступом до відеоматеріалів, електронних протоколів та інтерактивних тестів.*

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/). Оцінки за практичне заняття виставляються за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» або «незадовільно» відповідно до критеріїв оцінювання знань та вмінь. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються до 24 год. Оцінки виставляються у електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).
В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (120 – 200 балів) відповідно до таблиці 2 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД з додаванням балів за виконані індивідуальні завдання (виконуються за бажанням) становить **загальну навчальну діяльність (ЗНД)**.
Індивідуальні завдання (ІЗ) оцінюються до 10 балів. Перелік індивідуальних завдань та кількість балів, які може отримати здобувач, можна отримати у викладача групи або знайти в програмі навчальної дисципліни, що розміщена на сторінці освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle)
Підсумковий контроль: іспит (Ісп).
Оцінка з дисципліни (ОД). ОД = ЗНД + Ісп.

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.
Відвідування занять. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізнення більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання здобувачами освіти ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).
Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).
Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.
Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.
Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle
- *інші вимоги кафедри*

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Вакуленко Л.О. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії / Л.О. Вакуленко та інші. - Видавництво: Укрмедкнига, 2023 – 372 с.
2. Сітовський А. М. Фізична терапія, ерготерапія при неврологічних дисфункціях : навч. посібник / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2022. – 323 с.
3. Крук Б. Р. Клінічний реабілітаційний менеджмент при порушенні функції нервової системи : лекції з навчальної дисципліни / ЛДУФК ім. І. Боберського. – Львів, 2024. – 88 с.
4. Андрійчук О. Я., Грейда Н. Б., Лавринюк В. Є. Фізична терапія та ерготерапія при інсульті : метод. рекомендації / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2024. – 44 с
5. Писанка В. В., Гордієнко О. В. Фізична терапія та ерготерапія осіб з нервово-м'язовими захворюваннями / У зб. наук. праць Всеукр. конф. "Мультидисциплінарний підхід у фізичній реабілітаційній медицині". Харків, 2022. – С. 104–106.

Зав. кафедри спортивної, фізичної та реабілітаційної медицини, фізичної терапії, ерготерапії, к.мед.н, доцент

ОРИГІНАЛ ПІДПИСАНО
УКРАЇНА 61022, м.Харків, проспект Науки, 4 ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАГАЛЬНИЙ ВІДДІЛ

Олена МАРКОВСЬКА